

Hvordan var livet på Neverdal under 2. verdenskrig

Innlevert av 6. og 7. ved Neverdal skole (Meløy, Nordland)

Årets nysgjerrigper 2012

Vi så etter hvert som arbeidet med dette prosjektet skred fram at vi hadde valgt ei stor problemstilling. Vi har brukt mye tid på å finne svar på hypotesene vi hadde i starten. Vi har også brukt mye tid på å dra rundt og foreta intervju, og det har vært viktig for oss at det som de vi intervjuet fortalte oss kom med i boka. Vi burde kanskje ha brukt mer tid på å sammenligne det vi fant ut med hypotesene vi hadde i starten her i rapporten, men det ble det ikke tid til.

Det har vært veldig mye arbeid med å skrive bok. Vi har lært mye om hvordan ungene levde under krigen og at tyskerne på Neverdal ikke var så slemme som vi trodde. Det var veldig artig å intervju gamle folk. Noen av ungene på Neverdal fant på tull med tyskerne. Det var sterkt å høre hvor forferdelig fangene ble behandlet, for vi trodde ikke det var slik de døde.

Vi har lært mye mer av dette prosjektet enn å kjede oss i norsk og mattetimer. Det at vi har skrevet bok sammen med klassen, har gjort at vi har lært mye mer.

Vi tror at mange andre enn oss i klassen kan lære noe av dette prosjektet, siden de kan få lese så mye i boka.

Vi har lært at krig kan være på forskjellige måter, og at krigen på Neverdal ikke var helt slik vi hadde sett for oss etter at vi har sett film og på nyheter fra andre land.

Ansvarlig veileder:
Ingeborg Johannessen

Assisterende veiledere:
Kjersti Gjøviken, Jon Arild Israelsen

Antall deltagere (elever): 20
Innlevert dato: 30.04.2012

Deltagere:

Linea N., Kamilla B., Henriette L., Marthe N., Ingrid N., Philip O., Anne-Gina M., Tiril S., Alexander E S., Emilie W., Celine S., Brian D., Raymond H., Kamilla K., Karl-Henrik r K., Jakob M., Julie O., Niklas T. S., Nadia N., Lene Annie W.

Dette lurer jeg på

Hvordan var livet på Neverdal under 2. verdenskrig?

Hvorfor er det slik

Hypoteser

Gikk ungene på skolen?

Hvordan var livet til barna?

Hvor gamle var fangene?

Hvordan var det og leve under 2. verdenskrig?

Hvordan var fangeleiren?

Hvorfor miste folk på Neverdal hestene sine?

Var det flyalarm på Neverdal?

Hvorfor var russerne her?

Hva skjedde i Steingården?

Var lukta anderledes under krigen?

Var det hull i bakken etter bomber?

Ble det brukt våpen på Neverdal?

Brukte alle uniform under krigen?

Hvor gammel var guttene som måtte i krigen?

Ble det brukt tortur under krigen på Neverdal?

Hvordan var det med mat? Dyrket de den selv? Hadde de gårdsbruk?

Hvilke framkomstmidler ble brukt under krigen?

Var det mindre fint vær under krigen?

Hadde noen radio?

Hvorfor er det så mange rester etter krigen på Neverdal?

Hva vet vi finnes av rester etter krigen?

Hvordan var kanonene på Neverdalsneset

Hvordan var det med kropp og utseende?

Hvor bodde folk under krigen?

Hva lekte ungene med?

Var det dyrt i butikkene? Hadde folk masse penger?

Hvordan var det i bonkersene?

Var det krigsskip på Neverdal?

Hvorfor var det krig?

Hva vil vi forske mest på?

Legg en plan

Vi skal intervju gamle folk.

Vi vil intervju en som er flink til å skrive historiebøker

Vi skal lage oppslag

Vi kan skrive annonse i avisa

Lage spørsmål til intervju
Bokproduksjon
Lete etter informasjon på nett
Lete etter informasjon i bøker
Bildegranskergruppe

Ut å hente opplysninger

Fant ikke mye fakta
Vi har fått besøk
Vi har sett på mikrofilm
Svar på plakater og annonse
Støtte fra historielaget
Vi har gjort intervju
Ulike jobber med boka

Dette har jeg funnet ut

Hva fant vi ut i forhold til det vi trodde?
Besøk på Blodveismuseumet

Fortell til andre

Vi har laget bok
Hvor kan boka kjøpes?
Kulturvernpris
Presseansvarlige

Dette lurer jeg på

Hvordan var livet på Neverdal under 2. verdenskrig?

Det finnes nesten ikke bøker om krigen på Neverdal. Vi har lyst til og finne ut mer om krigen her på Neverdal og hvordan det var her. Vi vet at det må ha skjedd en del her, fordi det finnes bunkerser og en bauta til minne om russiske krigsfanger på Neverdal.

Hvorfor er det slik

Hypoteser

Vi har skrevet ned ulike forslag på hvordan vi tror det var under krigen. Disse forslagene har vi samlet under ulike temaer.

Gikk ungene på skolen?

Vi tror ungene gikk på skole i Raymond (en gutt i klassen) sitt hus. Vi tror ikke de hadde friminutt. Kanskje de fikk lufte seg i fem minutter. Vi tror de hadde norsk, tysk, russisk, matte, sløyd, historie, engelsk og kristendom. Vi er litt uenige om de lærte engelsk. Noen av oss tror at de hadde skytetrening også.

Vi tror noen lå på skolen. Kanskje noen ble kjørt. De var kanskje på skole hver dag.

Noen tror de hadde håndskrevne bøker. Vi tror også at de skrev med blekk.

Vi tror ikke de hadde mat og helse og kroppsøving.

Hvordan var livet til barna?

Vi tror nok at de var redde. Vi tror de var redde for å miste moren og faren sin. Vi tror at de ikke hadde det bra.

Hvor gamle var fangene?

Vi tror at fangene var fjorten år og oppover.

Hvordan var det og leve under 2. verdenskrig?

Vi tror at å leve under 2.verdenskrig var helt grusomt innimellom. Tenk å ha den tanken om at noen du kjenner eller er riktig glad i, kanskje dør før krigen er over. Og kanskje krigen ikke ble over, kanskje Tyskland kom til å vinne krigen. Da ville det ikke bli noen fredelig verden.

Uansett så må det ha vært helt grusomt.

Hvordan var fangeleiren?

Vi tror den så stygg, ekkel, grå og kjedelig ut.

Vi tror at tyskerne hengte fangene med tau rundt halsen og truet dem med våpen.

Vi tror at fangene hadde stygge, skitne, fæle og slitte klær. Noen av oss tror at det var fangehull på Neverdal. Vi tror at fangene kom i fangehullet, fordi de ikke gjorde jobben sin. Vi tror at de ble pisket og skutt i fangeleiren. Vi tror husene var stygge, fæle

og skitne. Vi tror det var normal mat i fangehullet, hvis det fantes et fangehull.

Noen av oss tror at de feiret bursdagene til fangene i fangeleiren, bare uten kake og at det i steden var nok mat til alle fangene de dagene.

Hvorfor miste folk på Neverdal hestene sine?

Vi tror at tyskerne tok hestene til å arbeide med, fordi da ble det lettere å jobbe. Vi skjønner ikke hva de som egentlig eide hestene skulle bruke når de jobbet når de ikke hadde hestene mer.

Var det flyalarm på Neverdal?

Det er 10 som tror det var flyalarm og 9 som ikke tror det var flyalarm på neverdal.

Vi tror at flyalarmen pep.

Vi tror at barna ble redde da flyalarmen gikk.

Hvorfor var russerne her?

Vi tror at russerne var her for og hjelpe oss til og ta tilbake landet. Vi tror de hadde et egne hus som de bodde i.

Hva skjedde i Steingården?

Vi tror tyskerne hadde kontroll ved Steingården. Han som eier et av husene ved Steingården nå heter Tom.

Vi tror tyskerne sjekket om folk hadde våpen.

Var lukta anderledes under krigen?

Noen av oss tror at det luktet døde personer og vondt. Noen av oss tror at lukta var så vondt at det døde folk av den.

Var det hull i bakken etter bomber?

Vi tror at når bombene traff bakken ble det hull i bakken.

Hviss det var bomber her da.

Ble det brukt våpen på Neverdal?

Noen av oss tror alle hadde en pistol hjemme. Noen av oss tror de brukte våpen når de gikk tur. Noen av oss tror de brukte bazooka i gatene, og noen av oss mener de brukte Thompson, bazooka, thommy smashing gun, mp4,mp40 og at de hadde våpen og våpenrom og kikkerter og våpenskap.

Brukte alle uniform under krigen?

Vi tror at de som var i krigen hadde uniform. Vi tror at fargene på uniformene var: brun og grønn. De hadde kamuflasjedrakter med litt svart på. De hadde skilt og skitne klær.

Hvor gammel var guttene som måtte i krigen?

Vi tror guttene var mellom 14 - 60 år. Eller kanskje de begynte å krige da de var 11.

Ble det brukt tortur under krigen på Neverdal?

Vi tror de ble stengt inne i en fangeleir, og bare fikk tørt brød og vann. Vi tror de fikk veldig lite mat, sånn at de døde til slutt. Vi tror at de ble hengt opp på en vegg, så ble de kastet stein på og pisket. Vi tror de ble stengt inne i en kiste som hadde spisse trær i seg.

Hvordan var det med mat? Dyrket de den selv? Hadde de gårdsbruk?

Vi tror at de dyrket mat selv. Vi tror at de som var rike hadde større og bedre jorde en de fattige. Vi tror at de dyrket i hagene sine. Vi tror at de hadde en liten butikk. Vi tror de fikk mat og frø av båtene som kom med varer. Vi tror at de forhandlet med hverandre.

Hvilke framkomstmidler ble brukt under krigen?

Vi tror tyskerne brukte: Krigsbåter, tanks og biler.

Vi tror lokalbefolkningen kanskje hadde bil og sykkel.

Var det mindre fint vær under krigen?

Vi tror ikke at de opplevde det sånn at det var dårligere vær under krigen, men det var kanskje litt grå luft fordi de skjøt med våpen.

Hadde noen radio?

Vi tror at noen hadde radio under krigen uansett om de ikke hadde lov. De som hadde radio måtte sikkert være redd for at noen skulle komme og ta dem. De gjemte sikkert radioene fordi de ikke ville at tyskerne skulle ta dem.

Hvorfor er det så mange rester etter krigen på Neverdal?

Vi tror de kom hit, fordi Neverdal ligger nært Glomfjord.

Hva vet vi finnes av rester etter krigen?

Vi vet det finnes mange gamle hus her på Neverdal etter krigen. Vi tror det finnes noen graver etter noen som døde her på Neverdal. Bonkerser finnes på Nesset og i Steingården.

Hvordan var kanonene på Neverdalsneset

Vi tror de var:

Grå og grønn, stor, skitten, kraftig og det het artilleri.

Artilleriene kunne rulles fordi de hadde hjul under, sånn at de kunne rulle den opp på biler. Vi tror det var sånn de kunne få flyttet artilleriene.

Vi tror kulene de brukte i artilleriene var:

20 cm lang og 10 cm bred, vi tror de var avlange.

Vi tror de skjøt etter båter og fly, og de måtte være minst 3-4 stykker for å få ladet artilleriet.

Hvordan var det med kropp og utseende?

Vi lurte på om de hadde råtne tenner. Vi tror de var skitten, og ikke hadde så bra dusj.

Vi tror de ble ofte syk fordi de ikke var ordentlig rene, og da hadde de masse bakterier på kroppen. Vi tror de ikke hadde nok penger til og kjøpe medisin og nye klær.

Hvor bodde folk under krigen?

Vi tror de flyktet til folk som hadde en murkjeller, når de hadde sjansen og at de flyktet til huler i fjellet.

Hva lekte ungene med?

Vi tror at de ikke hadde så mange leker. Vi tror jentene hadde hjemmelagde dukker. Vi tror guttene hadde en ball i vær familie.

Var det dyrt i butikkene? Hadde folk masse penger?

Vi tror at de hadde lite penger og nesten ikke hadde nok penger til mat. Vi tror at de dyrket mest selv.

Vi tror at de hentet egg hos hønene og de passet godt på hønene så de fikk nok mat.

Hvordan var det i bonkersene?

Vi tror de hadde rør de snakket i, og det var masse bråk inne i bonkersen. At det var

masse skudd og patroner løs i bonkersen. Og masse skytelyder.

Det var sikkert trangt inne i bonkersen og det var kanskje masse våpen som sto i hjørnene på bonkersen.

Det luktet sikkert ikke noe godt. Vi tror at de hadde bare filler til klær og sko. Det var sikkert vått inne i bonkersen.

Vi tror ikke at alle hadde våpen. Det var sikkert noen som bare hadde kniv. Vi tror at det var mange folk som døde i krigen. Og at det var mange sårede.

Var det krigsskip på Neverdal?

Vi tror det var krigsskip med tyskere i, som kom til Neverdal under krigen. Og at skip skulle til Glomfjord med varer, men de fleste tror vi tyskerne skjøt ned.

Vi tror at det lå masse miner i havet. Vi tror at det var et stort mannskap i båtene.

Vi tror det var masse krigsbåter på havet, og masse røyk i luften. Havet var veldig skittent av alle båtene som var på havet.

Hvorfor var det krig?

Vi tror det ble krig fordi det ble opprør og de ikke fikk viljen sin. Dette gjorde Hitler : Han fikk mange tilhengere, og ble general og fikk folk til og tro at jøder, kristne og muslimer var slemme eller onde.

Hva vil vi forske mest på?

Vi vil forske mest på hvordan folk levde på Neverdal under krigen. Vi vil ikke konsentrere oss så mye om fakta om andre verdens krig. Vi vil at det vi finner ut skal bli til en bok.

Legg en plan for undersøkelsen

Vi skal intervju gamle folk.

Vi skal intervju besteforeldre og oldeforeldre til de i klassen.

Vi skal også spørre om folk kjenner noen som levde under krigen.

Vi vil intervju en som er flink til å skrive historiebøker

Vi vil få tak i en som kan lære oss om hvordan det er å skrive historiebøker.

Vi skal lage oppslag

Vi skal lage oppslag som vi henger opp på Joker og Gartneriet, hvor det står at folk kan kontakte skolen, hvis de vet noe om krigen, eller har noe fra denne tiden.

Vi kan skrive annonse i avisa

Vi skal sette inn annonse i avisa og etterlyse om det er noen som vet noe om krigen, eller har informasjon fra krigen.

Lage spørsmål til intervju

Vi skal lage spørsmål som alle kan få med seg når de drar ut for å intervju eldre folk.

Bokproduksjon

Vi fant en gruppe som fikk i oppgave å finne ut hva vi trenger for å produsere en bok.

Lete etter informasjon på nett

Vi skal lete på Internett etter fakta om hvordan det var under krigen på Neverdal.

Lete etter informasjon i bøker

Vi skal lete i bøker for å se om vi finner informasjon om Neverdal under krigen.

Bildegranskergruppe

Vi har fått bilder av en dame fra Våtvika som hadde bilder av Neverdal for mange år siden. Vi vil finne ut nøyaktig hvor gamle bildene er. Vi vet allerede at nesten alle bildene er over 30 år gamle. Vi skal se på husene. Vi skal se om det er hus som er der da men ikke nå. Vi skal spørre folk når de bygde husene sine for og finne ut hvor gammel bildene er.

Ut for å hente opplysninger

Fant ikke mye fakta

Vi fant ikke så mye fakta på Internett, der er lite fakta om krigen på Neverdal. Det var også utrolig lite skrevet om Neverdal under krigen. Vi fant ut at det virkelig er nødvendig med en bok om Neverdal under krigen.

Vi har fått besøk

Vi har hatt besøk av Anfinn Myrvang. Her er Anfinn og noen av oss i klassen som jobber med boka.

mye om batteriet som lå på Neverdalsneset.

Vi har hatt besøk av Anfinn Myrvang, han har lært oss hvordan vi skal skrive en bok. Han kom med forslag om at vi kunne se på mikrofilm. Han lærte oss også mye norsk.

Edvin Berg bor i Bodø, han kom på besøk til skolen vår, slik at vi kunne intervjuer han.

Vi har også hatt besøk av Knut Støre. Han er krigshistoriker. Og han visste

Vi har sett på mikrofilm

Her ser du noen av oss som studerer mikrofilm av aviser fra krigen.

På biblioteket fikk vi låne mikrofilm av avisene fra krigsårene. Vi fant ikke noe fra Neverdal i avisene. Historiene i avisene ble sensurert visst det kunne gi tyskerne trøbbel.

Svar på plakater og annonse

Det var bare en person som tok kontakt. Resten av personene vi har intervjuet måtte vi ta

kontakt med selv.

Støtte fra historielaget

Bildet er fra kontraktsmøtet med historielaget.

Vi søkte historielaget om støtte for å gi ut boka og vi fikk 10 000 kr i støtte fra dem.

Vi har gjort intervju

Her er noen av oss på intervju hos Peder, som er Neverdals eldste.

Vi har intervjuet 20 personer som levde under krigen. Vi lagde spørsmålene ut fra hypotesene våre.

Det har vært gøy, og vi har blitt godt mottatt. De har fortalt oss mange historier.

Her ser dere mange som sitter med headsett og hører på intervju mens de skriver.

Historiene vi fikk høre tok vi opp med diktafon, og skrev det inn i Nysgjerrigpermetoden.no. Det var mye arbeid med å skrive ned alt det vi fikk høre på intervjuene. Disse historiene er nå flyttet over i boka og du kan lese mer om dem der. Vi plages litt med at det vi skrev i nysgjerrigpermetoden forsvant, fordi vi jobbet så lenge før vi lagret.

Ulike jobber med boka

Her holder to på med layout og en holder på med språkvasking.

Vi har hatt en elevbedrift som har lyst ut forskjellige stillinger i forhold til boka. Alle har vært journalister og gjennomført intervju, men noen har også hatt stillinger som redaktører, økonomiansvarlige, presseansvarlige, språkvaskere og layoutansvarlige.

Selv om vi jobbet mye med språkvasking så har det blitt noen skrivefeil i boka. Vi måtte avslutte for

å sende boka i trykken og vi kunne ikke bruke mere tid, for vi har jo andre læringsmål vi også må nå.

Dette har jeg funnet ut

Hva fant vi ut i forhold til det vi trodde?

Livet under krigen på Neverdal var egentlig mye mer normalt enn det vi trodde på forhånd. Vi trodde det var mer skyting under krigen enn det det var. Vi trodde kanskje at familiene på Neverdal var med på skyting, men det viste seg å være helt feil. Det var forbudt for vanlige folk å ha våpen. Folk på Neverdal hadde det ikke så værst. Så de hadde det bedre enn vi trodde på forhånd. Det de manglet var spesielt enkelte varer. Det var rasjoneringskort som man måtte ha for å kjøpe ting og man fikk ikke kjøpe så mye man ville. Mange klaget spesielt på melet. Det gikk ikke ann å bake ordentlig brød av det. Det var forskjell på hvordan mye mat folk på Neverdal hadde. De som hadde mange husdyr og kunne dyrke mat selv, hadde det ganske greit.

Ungene på Neverdal hadde det for det meste bra under krigen. De hadde ikke like mange leker som vi har i dag. De måtte ofte lage lekene selv. Det var for eksempel treleker og papirdukker. Det var også noen som fikk noen slags trefigurer av russerne som takk for maten. Ungene som gikk på skole måtte bytte skole ofte under krigen, fordi tyskerne tok skolen. De hadde ikke skole hver dag. Fordi de hadde ikke alltid lærer. De hadde ikke alle fagene vi trodde. De hadde ikke skytetrening.

Vi visste ikke hvordan fangeleiren så ut på forhånd. Vi trodde at det var et fangehull, men det viste seg at det var inngjærende fange-hytter. Fange-hyttene var åtte-kantet. Og de var laget av kryssfinerplater. De hadde en ovn i midten slik at de kunne holde varmen. Fangeleirene så ikke så stygg og herselig ut som vi hadde forestilt oss, men det måtte ha vært kaldt om vinteren, siden veggene var så tynne. Fangene hadde mindre mat enn det vi trodde. Fangene fikk mat av folk på Neverdal. De var også og plukket småpoteter i andre sine hager. Og de spiste også mat beregnet på dyr som de fant på gårdene. Fangene ble ikke hengt, men det var fanger som ble skutt å slått i hjel. Det vanligste var at fangene ble slått med geværkolben. Fangene som var på Neverdal var russiske krigsfanger. De ble tvunget til å hjelpe tyskerne med bunkersene. Det vi hadde trodd om russerne på forhånd stemte ikke.

Det var ingen tanks på Neverdal slik vi trodde. Folk brukte mest føtterne og sykkel. Tyskerne tok motorsyklene fra folk på Neverdal. Det var få biler under krigen. Det ble brukt hest og vogn.

Uniformene var ikke slik vi trodde. Både fangene og tyskerne hadde uniformer.

Lite av det vi trodde om krigsskip var rett. "Kattegat" var ett forskyningsskip. Det var ikke

noen miner i havet, men det var miner på Neverdalsneset.

Vi fant ut at det var flere rester etter krigen, enn det vi visste om på forhånd. Vi fant for eksempel flere skyttergraver, som ingen av oss visste om.

Alt i alt så hadde ikke folk det så fælt på Neverdal som vi hadde trodd. Likevel var det flere som var redde tyskerne, men det var ikke så mange som var redde for å dø. Noen ble også venner med de tyske soldatene. Så folk på Neverdal opplevde krigen forskjellig.

Besøk på Blodveismuseet

Vi har fått støtte fra Nysgjerrigperfondet til å reise til Saltdal på Blodveimuseet der. Det har vært så mye snø, så vi har ikke fått dratt dit enda, men skal dra dit 8. mai sammen med 3. og 4. klasse. Selv om vi ikke får med det vi lærer i rapporten, så synes vi det er bra at vi kan dra dit. Der vil vi lære enda mer om hvordan russerfangene hadde det.

Fortell til andre

Vi har laget bok

Vi har laget bok om krigen på Neverdal. Boka heter "Nært på- Neverdal i krigsårene 1940-1945". Vi syntes boka ble kjempebra. Den ble på 144 A4 sider. Vi har hatt besøk av forskjellige aviser som har skrevet om oss underveis, og vi har kalt inn til stor pressekonferanse. Vi skal også presentere boka på kulturkvelden for hele skolen. Vi har avtalt med flere butikker om å selge boka.

Hvor kan boka kjøpes?

Vi skal selge boken på forskjellige butikker i Meløy. Her kan du få kjøpt boka: Joker Neverdal, Bo Grønt Sandaa gartneri, Kristinas salong, Rema 1000 Glomfjord, Byggeriet på Reipå, Meløy Libris Ørnes. Alle skal selge boka gratis for oss. På to dager har vi solgt over 150 eksemplarer og vi må ha levert flere ladninger til butikken for at de har gått tom. Alle skryter av boka og vi er kjempestolte av den.

Kulturvernpris

Her er klassen sammen med Oddleiv og Ole Hjalmar fra Historielaget etter at vi har hatt pressekonferanse og motatt kulturvernprisen.

Meløy historielag overrasket oss med å dele ut Meløy historielags kultuverpris for 2012 på pressekonferansen. De syntes vi hadde gjort en så god jobb med å samle så mye krigshistorie.

Presseansvarlige

Vi har hatt to presseansvarlige. De har kontaktet alle lokalavisene, Dagbladet, VG og NRK.

Avisa Nordland, Framtia og Meløyavisa har skrevet om oss flere ganger før pressekonferansen, så mange har gått og ventet på boka, og alle har visst om at vi har jobbet med den . Nysgjerrigper.no skrev også om boklanseringen vår.

Vedlegg

Vedlegg på Internett

Spørsmål til intervju

http://www.nysgjerrigpermetoden.no/vedlegg/1832_20120425152756.docx

Søknad om midler

http://www.nysgjerrigpermetoden.no/vedlegg/1832_20120425152821.docx

Annonse i avisa

http://www.nysgjerrigpermetoden.no/vedlegg/1832_20120425152844.docx